

תורה שבעל פה

בית, חינוך ומשפחה – שאלון לעולים חדשים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון – (15×4) – 60 נקודות
פרק שני
אנ:
פרק שלישי
פרק שלישי – (10×4) – 40 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי
- ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (60 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 15 נקודות).

1. "טובים השניים מן האחד"

- א. (1) אליעזר עבד אברהם ערך מבחן כדי למצוא ליצחק כלה שיש לה תכונה מסוימת. מהי תכונה זו, ומדוע חשוב שלכלה של יצחק תהיה דווקא תכונה זו?
- (2) אליעזר עבד אברהם ביקש רשות מבני המשפחה של רבקה לקחת את רבקה ולהשיא אותה ליצחק. מה הייתה התשובה של בני משפחתה, ומה לומדים מן התשובה שלהם בנוגע לנישואין? (8 נקודות)
- ב. (1) כתוב סיבה אחת למצוות פרייה ורבייה.
- (2) מתי האיש יוצא ידי חובת מצוות "פרו ורבו"? כתוב את דעת בית שמאי ואת דעת בית הלל. (7 נקודות)

2. יצר ויצירה

- א. אחד הפוסקים (הרב יצחק בר ששת, הריב"ש) דן במקרה שבו אישה התלוננה שהשכן שלה הטריד אותה. לאישה לא היו הוכחות או עדים, והשכן טען שהאישה משקרת. פוסק זה קבע כמה הוראות כדי למנוע מן השכן להטריד אישה זו. כתוב שתי הוראות. (4 נקודות)
- ב. "זהיה מחניך קדוש" (דברים, כ"ג, ט"ו).
- (1) מדוע נאמר ציווי זה דווקא בנוגע לשעת מלחמה?
- (2) מה לומדים מן הציווי הזה בנוגע לחיי היום-יום? (5 נקודות)
- ג. יש כמה הוראות המיועדות לגברים ולנשים שנמצאים שעות רבות יחד במסגרת מעורבת. ציין שתיים מן ההוראות האלה. (6 נקודות)

3. קידושין ונישואין

- א. ברוב קהילות ישראל נהוג שהרב הוא המברך את ברכות האירוסין ולא החתן.
כתוב שתי סיבות למנהג זה. (5 נקודות)
- ב. נוהגים לקדש אישה בטבעת. כתוב שתי סיבות למנהג זה. (5 נקודות)
- ג. מהי "חופה"? כתוב שתי דעות. (5 נקודות)

4. בניית הבית

- א. (1) מהו "שלום בית"?
- (2) כיצד מצוות הדלקת נרות השבת תורמת לשלום הבית?
(6 נקודות)
- ב. "אעשה לו עזר כנגדו" (בראשית, ב', י"ח).
- מהו ההסבר של המדרש למילים "עזר כנגדו"? (3 נקודות)
- ג. "אמר רב: לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו".
(1) מהי "אונאת אשתו"?
- (2) על פי המשך דברי רב, מדוע אדם צריך להיזהר באונאת אשתו?
(6 נקודות)

5. גירושין; ייבום וחליצה

- א. "כופין (=מכריחים) אותו עד שיאמר רוצה אני".
(1) דין זה נאמר בנוגע לגירושין. הסבר דין זה.
- (2) כתוב שני מצבים שבהם מכריחים את האיש לתת גט לאשתו.
(9 נקודות)
- ב. (1) באיזה מקרה צריך לקיים מצוות ייבום או מצוות חליצה?
- (2) על פי תקנת הרבנות הראשית, מה עושים במקרה זה בימינו?
(6 נקודות)

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.

פרק שני (40 נקודות)

אם למדת פרקים א'-י"א מן החוברת, ענה על ארבע מן השאלות 6-10 (לכל שאלה – 10 נקודות).

6. "טובים השניים מן האחד"

- א.** "הקשר הטוב בין איש ואשתו יהיה כאשר שניהם יגיעו למעלת הנתינה" (הרב אליהו דסלר, מכתב מאליהו).
על פי הרב אליהו דסלר, מה גורם לאהבה בין בני זוג, ומדוע? (6 נקודות)
- ב.** מדוע נשים פטורות ממצוות "פרו ורבו"? כתוב נימוק אחד. (4 נקודות)

7. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א.** (1) הסבר מהי "כתובה".
(2) בגמרא כתוב שאסור לאדם לחיות עם אשתו בלי כתובה.
מהי הסיבה להלכה זו?
(7 נקודות)
- ב.** כיצד נוהגים כיום בנוגע לרכוש של בני הזוג במקרה של גירושין? (3 נקודות)

8. מצוות עונה

- א.** (1) הקשר הפיזי (הגופני) בין איש לאשתו נקרא בלשון נקייה "חיי אישות" ולא "יחסי מין".
הסבר את ההבדל בין שני הביטויים.
(2) כתוב טעם אחד למצוות עונה.
(7 נקודות)
- ב.** מדוע גילויי חיבה (כמו חיבוק ונישוק) בין איש לאשתו צריכים להיות בצנעה ולא לעיני כולם? (3 נקודות)

9. טומאה וטהרה

- א.** (1) הסבר את הביטוי "סוגה בשושנים".
(2) הביטוי "סוגה בשושנים" הוא דימוי להלכות נידה. הסבר דימוי זה.
(7 נקודות)
- ב.** ציין את שלושת שלבי הטהרה של אישה נידה. (3 נקודות)

10. שאלות קצרות

- ענה בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).
- א.** גבר ואישה שנוסעים לבדם במכונית – כתוב שני תנאים שצריכים להתקיים כדי שלא יעברו על איסור ייחוד.
- ב.** מה הם שני התנאים ההכרחיים לטבילה כשרה במקווה טהרה כשר?
- ג.** אישה נשואה חייבת לכסות את ראשה על פי "דת משה" ועל פי "דת יהודית".
מהי "דת משה", ומהי "דת יהודית"?

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי, לפי התכנים שלמדת.

פרק שלישי (40 נקודות)

אם למדת פרקים א'-ו', י'-י"ד מן החוברת, ענה על ארבע מן השאלות 11-15 (לכל שאלה – 10 נקודות).

11. "טובים השניים מן האחד"

- א.** "הקשר הטוב בין איש ואשתו יהיה כאשר שניהם יגיעו למעלת הנתינה" (הרב אליהו דסלר, מכתב מאליהו).
 על פי הרב אליהו דסלר, מה גורם לאהבה בין בני זוג, ומדוע? (6 נקודות)
- ב.** מדוע נשים פטורות ממצוות "פרו ורבו"? כתוב נימוק אחד. (4 נקודות)

12. מחויבויות שבין איש לאשתו

- א.** (1) הסבר מהי "כתובה".
 (2) בגמרא כתוב שאסור לאדם לחיות עם אשתו בלי כתובה.
 מהי הסיבה להלכה זו?
 (7 נקודות)
- ב.** כיצד נוהגים כיום בנוגע לרכוש של בני הזוג במקרה של גירושין? (3 נקודות)

13. התנהלותה של משפחה

- א.** יעקב אבינו רצה לעזוב את הבית של לבן ולחזור לארץ כנען, ודיבר על כך עם הנשים שלו.
 מה אפשר ללמוד משיחה זו על הקשר הרצוי של אדם עם אשתו? (6 נקודות)
- ב.** חכמים הציעו לרבי אלעזר בן עזריה להיות נשיא, והוא ביקש להתייעץ עם אשתו.
 מדוע חשוב להתייעץ עם האישה במקרה כזה? (4 נקודות)

14. קרבה בין האיש לאישה

- א.** (1) הקשר הפיזי (הגופני) בין איש לאשתו נקרא בלשון נקייה "חיי אישות" ולא "יחסי מין".
 הסבר את ההבדל בין שני הביטויים.
 (2) כתוב טעם אחד למצוות עונה.
 (7 נקודות)
- ב.** מדוע גילויי חיבה (כמו חיבוק ונישוק) בין איש לאשתו צריכים להיות בצנעה ולא לעיני כולם? (3 נקודות)

15. שאלות קצרות

ענה בקצרה על שניים מן הסעיפים א-ג (לכל סעיף – 5 נקודות).

- א. גבר ואישה שנוסעים לבדם במכונית – כתוב שני תנאים שצריכים להתקיים כדי שלא יעברו על איסור ייחוד.
- ב. מדוע בגירושין צריך לכתוב שטר ולא מספיק לגרש אישה בדיבור בלבד? כתוב סיבה אחת.
- ג. חכמים אמרו שבן סורר ומורה לא היה וגם לא יהיה. אם כן, מדוע נכתב בתורה דין זה?

בהצלחה!